



Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

zo 17. novembra 2022 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti – Prísťahovalecká politika – Smernica 2003/86/ES – Článok 2 písm. f) – Článok 10 ods. 3 písm. a) – Pojem ‚maloletý bez sprievodu‘ – Právo na zlúčenie rodiny – Maloletý utečenec, ktorý bol v čase svojho vstupu na územie členského štátu v manželskom zväzku – Manželstvo dieťaťa neuznané v tomto členskom štáte – Spolužitie s manželom, ktorý má legálny pobyt v tomto členskom štáte“

Vec C-230/21,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Rada pre cudzinecké spory, Belgicko) zo 6. apríla 2021 a doručený Súdnemu dvoru 9. apríla 2021, ktorý súvisí s konaním:

X, konajúca vo svojom vlastnom mene a v postavení zákonného zástupcu svojich maloletých detí Y a Z,

proti

Belgische Staat,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predsedníčka tretej komory K. Jürimäe, sudcovia M. Safjan, N. Piçarra, N. Jääskinen (spravodajca) a M. Gavalec,

generálny advokát: M. Szpunar,

tajomníčka: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 31. marca 2022,

so zreteľom na pripomienky, ktoré preložili:

- X, konajúca vo svojom vlastnom mene a v postavení právneho zástupcu svojich maloletých detí Y a Z, v zastúpení: J. Schellemans, K. Verhaegen a K. Verstrepen, advocaten,
- belgická vláda, v zastúpení: M. Jacobs, C. Pochet a M. Van Regemorter, splnomocnené zástupkyne, za právnej pomoci D. Matray, S. Matray, avocats, a S. Van Rompaey, advocaat,

* Jazyk konania: holandčina.

– Európska komisia, v zastúpení: C. Cattabriga a S. Noë, splnomocnení zástupcovia,
po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní zo 16. júna 2022,
vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 2 písm. f) a článku 10 ods. 3 písm. a) smernice Rady 2003/86/ES z 22. septembra 2003 o práve na zlúčenie rodiny (Ú. v. EÚ L 251, 2003, s. 12; Mim. vyd. 19/006, s. 224).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi žalobkyňou X, ktorá koná vo svojom vlastnom mene a v postavení zákonného zástupcu svojich maloletých detí Y a Z, a Belgische Staat (Belgické kráľovstvo) vo veci zamietnutia jej žiadosti o vízum na účely zlúčenia rodiny so svojou dcérou, ako aj zamietnutia jej žiadostí o humanitárne víza pre Y a Z.

Právna úprava

Smernica 2003/86

- 3 Odôvodnenia 2 a 8 smernice 2003/86 stanovujú:
„(2) Je potrebné prijať opatrenia týkajúce sa zlúčenia rodiny v súlade s povinnosťou chrániť rodinu a rešpektovať rodinný život, ktorá je zakotvená v mnohých nástrojoch medzinárodného práva. Táto smernica rešpektuje základné práva a dodržiava zásady uznané najmä v článku 8 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v Charte základných práv Európskej únie.
...
(8) Osobitnú pozornosť je potrebné venovať situácii utečencov s ohľadom na príčiny, ktoré ich donútili opustiť svoju krajinu a bránili im tam viesť normálny rodinný život. Preto je potrebné ustanoviť priaznivejšie podmienky na uplatnenie ich práva na zlúčenie rodiny.“
- 4 Článok 1 tejto smernice znie takto:
„Účelom tejto smernice je určiť podmienky na uplatňovanie práva na zlúčenie rodiny štátnymi príslušníkmi tretích krajín, ktorí sa oprávnenne zdržiavajú na území členských štátov.“
- 5 Článok 2 písm. f) uvedenej smernice vymedzuje pojem „maloletý bez sprievodu“ takto:
„Štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti mladšia ako osemnásť rokov, ktorý prichádza na územie členských štátov bez sprievodu dospelého, ktorý je zo zákona alebo podľa obyčajového práva za neho zodpovedný, a dovedty, kým nie je právoplatne zverený do starostlivosti takejto osoby [kým je skutočne prevzatý do starostlivosti takouto osobou – *neoficiálny preklad*], alebo maloletý, ktorý zostal bez sprievodu po vstupe na územie členských štátov.“

6 Článok 4 ods. 1, 2 a 5 tejto smernice stanovuje:

„1. Členské štáty povolia vstup a pobyt podľa tejto smernice a za predpokladu splnenia podmienok ustanovených v kapitole IV, ako aj článku 16, týmto rodinným príslušníkom:

- a) manželskému partnerovi garanta;
- b) maloletým deťom garanta a jeho manželského partnera vrátane osvojených detí v súlade s rozhodnutím, ktoré prijal príslušný orgán v príslušnom členskom štáte, alebo s rozhodnutím, ktoré je automaticky vykonateľné vďaka medzinárodným záväzkom tohto členského štátu, alebo ktoré sa musí uznať v súlade s medzinárodnými záväzkami;
- c) maloletým deťom garanta vrátane osvojených detí garanta, keď sú v jeho starostlivosti a sú od neho závislé. Členské štáty môžu povoliť zlúčenie detí, ktorých starostlivosť je zdieľaná za predpokladu, že druhá strana, podieľajúca sa na starostlivosti, dala svoj súhlas;
- d) maloletým deťom vrátane osvojených detí manželského partnera, keď sú v starostlivosti manželského partnera a sú od neho závislé. Členské štáty môžu povoliť zlúčenie detí, ktorých starostlivosť je zdieľaná za predpokladu, že druhá strana, podieľajúca sa na starostlivosti, dala svoj súhlas.

Maloleté deti uvedené v tomto článku musia byť mladšie, ako je vek plnoletosti ustanovený právom príslušného členského štátu a nesmú byť v manželskom zväzku.

Keď je dieťa staršie ako 12 rokov a prichádza nezávisle od svojej ostatnej rodiny, môže členský štát postupovať odlišne a predtým, ako povolí vstup a pobyt podľa tejto smernice, overí, či dieťa spĺňa podmienku na integráciu ustanovenú jeho platnými právnymi predpismi k dátumu vykonania tejto smernice.

2. Členské štáty môžu zákonom alebo iným právnym predpisom povoliť vstup a pobyt v súlade s touto smernicou a za predpokladu splnenia podmienok ustanovených v kapitole IV týmto rodinným príslušníkom:

- a) prvostupňovým príbuzným v priamej vzostupnej línii garanta alebo jeho manželského partnera, keď sú od neho závislí a nepoživajú náležitú rodinnú podporu v krajine pôvodu;

...

5. S cieľom zabezpečiť lepšiu integráciu a zabrániť núteným manželstvám, členské štáty môžu požadovať, aby garant a jeho manželský partner dosiahli minimálnu vekovú hranicu a najviac 21 rokov na to, aby sa manželský partner mohol pripojiť ku garantovi.“

7 V článku 5 ods. 5 smernice 2003/86 sa uvádza:

„Pri posudzovaní žiadosti členské štáty náležito zohľadnia najlepšie záujmy maloletých detí.“

8 Článok 10 ods. 3 písm. a) tejto smernice stanovuje:

„Ak je utečencom maloletá osoba bez sprievodu, členské štáty:

a) povolia vstup a pobyt na účely zlúčenia rodiny jej prvostupňovým príbuzným v priamej vzostupnej línii bez toho, aby sa uplatnili podmienky ustanovené v článku 4 ods. 2 písm. a).“

Nariadenie Dublin III

9 Článok 2 písm. g) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 31, ďalej len „nariadenie Dublin III“), obsahuje toto vymedzenie:

„Na účely tohto nariadenia:

...

g) ‚rodinní príslušníci‘ sú, ak rodina už existovala v krajine pôvodu, títo členovia rodiny žiadateľa, ktorí sa nachádzajú na území členských štátov:

...

– otec, matka alebo iná dospelá osoba zodpovedná za žiadateľa buď podľa práva alebo praxe členského štátu, v ktorom sa táto dospelá osoba zdržiava, ak je týmto žiadateľom maloletá nezosobášená osoba.“

10 V článku 8 ods. 1 tohto nariadenia sa uvádza:

„Ak je žiadateľom maloletá osoba bez sprievodu, zodpovedným členským štátom je ten, v ktorom sa oprávnene zdržiava rodinný príslušník alebo súrodenec maloletej osoby bez sprievodu, za predpokladu, že je to v najlepšom záujme maloletej osoby. Ak je žiadateľom zosobášená maloletá osoba, ktorej manžel sa nezdržiava oprávnene na území členských štátov, zodpovedným členským štátom je ten členský štát, v ktorom sa oprávnene zdržiava otec, matka alebo iná dospelá osoba, ktorá je za maloletú osobu zodpovedná podľa práva alebo praxe daného členského štátu, alebo súrodenec.“

11 Článok 9 uvedeného nariadenia stanovuje:

„Keď má žiadateľ rodinného príslušníka, bez ohľadu na to, či bola rodina predtým založená v krajine pôvodu, ktorému bolo povolené zdržiavať sa ako osobe požívajúcej medzinárodnú ochranu v niektorom členskom štáte, je tento členský štát zodpovedný za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu pod podmienkou, že dotknuté osoby vyjadrili svoje želanie písomne.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

12 Žalobkyňa X, ktorá vyhlasuje, že má palestínsky pôvod, má dcéru narodenú 2. februára 2001. Dňa 8. decembra 2016 sa táto dcéra, ktorá mala v tom čase pätnásť rokov, vydala v Libanone za pána Y.B.

- 13 Dňa 28. augusta 2017 pricestovala dcéra žalobkyne X do Belgicka, aby sa pripojila k pánovi Y.B., ktorý mal platné povolenie na pobyt v tomto členskom štáte.
- 14 Dňa 29. augusta 2017 opatrovnícka služba FOD Justitie (Federálna verejná služba Justícia, Belgicko) konštatovala, že dcéra žalobkyne X je maloletou cudzinkou bez sprievodu a prideliла jej opatrovníčku.
- 15 Dňa 20. septembra 2017 podala dcéra žalobkyne X na belgické orgány žiadosť o medzinárodnú ochranu.
- 16 V ten istý deň Dienst Vreemdelingenzaken (Cudzinecký úrad, Belgicko) odmietol uznať sobášny list dcéry žalobkyne X z dôvodu, že ide o manželstvo dieťaťa, ktoré je podľa príslušných článkov belgického kódexu medzinárodného práva súkromného nezlučiteľné s verejným poriadkom.
- 17 Dňa 26. septembra 2018 bolo dcére žalobkyne X priznané postavenie utečenky.
- 18 Dňa 18. decembra 2018 podala X na belgickom veľvyslanectve v Libanone jednak žiadosť o vízum na účely zlúčenia rodiny so svojou dcérou, a jednak žiadosti o humanitárne víza pre svojich maloletých synov, Y a Z.
- 19 Tromi rozhodnutiami z 21. júna 2019 splnomocnený zástupca minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid en van Asiel en Migratie (minister pre sociálne veci, verejné zdravie, zdravie a prisťahovalectvo, Belgicko) (ďalej len „minister“) zamietol žiadosti o víza, ktoré X podala 18. decembra 2018. Vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, tieto rozhodnutia rozsudkom zo 7. novembra 2019 zrušil.
- 20 V nadväznosti na toto zrušenie vydal minister 17. marca 2020 tri nové rozhodnutia o zamietnutí udelenia uvedených víz. V týchto rozhodnutiach tento súd v podstate konštatoval, že vzhľadom na belgickú právnu úpravu týkajúcu sa cudzincov, ktorej niektoré ustanovenia preberajú smernicu 2003/86, tvoria užšiu rodinu manželia a slobodné maloleté deti. V dôsledku toho dcéra žalobkyne X po uzavretí manželstva, ktoré je platné v štáte, v ktorom bolo uzavreté, už nepatrí do užšej rodiny svojich rodičov.
- 21 Dňa 10. augusta 2020 podala X proti uvedeným rozhodnutiam žalobu na vnútroštátny súd.
- 22 Na podporu svojej žaloby X uvádza, že ani belgický zákon o cudzincoch, ani smernica 2003/86 nevyžadujú, aby maloletý utečenec na účely toho, aby mohol mať právo na zlúčenie rodiny so svojimi rodičmi, nebol v manželskom zväzku. Okrem toho vzhľadom na to, že sobášny list jej dcéry nebol v Belgicku uznaný, nemá v tomto členskom štáte žiadne právne účinky. Žalobkyňa tvrdí, že jej dcéra musí splňať len dve podmienky na to, aby mala právo na zlúčenie rodiny so svojimi rodičmi, a že tieto podmienky sú splnené, keďže jej dcéra je jednak maloletá a jednak bez sprievodu v zmysle článku 2 písm. f) smernice 2003/86.
- 23 Vnútroštátny súd konštatuje, že sa zdá, že situácia dcéry žalobkyne X spadá pod pojem „maloletý bez sprievodu“ v zmysle článku 10 ods. 3 písm. a) v spojení s článkom 2 písm. f) smernice 2003/86. V tejto súvislosti poukazuje na to, že táto smernica neobsahuje žiadnu zmienku o rodinnom stave „maloletého bez sprievodu“. Tento súd však poznamenáva, že treba zohľadniť aj článok 9 nariadenia Dublin, ktorý na to, aby členský štát, v ktorom sa zdržiava, bol zodpovedný za preskúmanie žiadosti jeho rodičov o medzinárodnú ochranu, vyžaduje, aby maloletý utečenec nebol v manželskom zväzku.

24 Za týchto okolností Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Rada pre cudzinecké spory, Belgicko) rozhodla prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa právo Únie, najmä článok 2 písm. f) [smernice 2003/86] v spojení s článkom 10 ods. 3 písm. a) tejto smernice vykladať v tom zmysle, že na to, aby vzniklo právo na zlúčenie rodiny s prvostupňovými príbuznými v priamej vzostupnej línii, musí byť ‚maloletá osoba bez sprievodu‘, ktorá je utečencom a ktorá sa zdržiava v členskom štáte, podľa jeho vnútroštátneho práva ‚nezosobášená‘?

2. V prípade kladnej odpovede na uvedenú otázku, možno maloletého utečenca, ktorého manželstvo uzavreté v cudzine sa z dôvodov verejného poriadku neuzná, považovať za ‚maloletého bez sprievodu‘ v zmysle článku 2 písm. f) a článku 10 ods. 3 [smernice 2003/86]?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

25 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 10 ods. 3 písm. a) smernice 2003/86 v spojení s článkom 2 písm. f) tejto smernice vykladať v tom zmysle, že na to, aby maloletý utečenec bez sprievodu s bydliskom v členskom štáte získal postavenie garanta na účely zlúčenia rodiny so svojimi prvostupňovými príbuznými v priamej vzostupnej línii, nesmie byť v manželskom zväzku.

26 Hneď na úvod treba pripomenúť, že z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že na účely výkladu ustanovenia práva Únie je potrebné zohľadniť nielen jeho znenie, ale aj jeho kontext a ciele sledované právnou úpravou, ktorej je súčasťou (rozsudky zo 17. novembra 1983, Merck, 292/82, EU:C:1983:335, bod 12, a z 20. júna 2022, London Steam-Ship Owners' Mutual Insurance Association, C-700/20, EU:C:2022:488, bod 55).

27 Po prvé zo znenia článku 10 ods. 3 písm. a) smernice 2003/86 vyplýva, že ak je utečencom maloletý bez sprievodu v zmysle článku 2 písm. f) tejto smernice, členské štáty „povolia vstup a pobyt na účely zlúčenia rodiny jej prvostupňovým príbuzným v priamej vzostupnej línii bez toho, aby sa uplatnili podmienky ustanovené v článku 4 ods. 2 písm. a)“.

28 Článok 10 ods. 3 písm. a) smernice 2003/86 tak ukladá členským štátom presnú pozitívnu povinnosť povoliť v prípade stanovenom týmto ustanovením zlúčenie s prvostupňovým príbuzným v priamej vzostupnej línii garanta. Právo na zlúčenie rodiny takto priznané maloletým utečencom bez sprievodu nepodlieha ani voľnej úvahe zo strany členských štátov, ani podmienkam stanoveným v článku 4 ods. 2 písm. a) tejto smernice (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. apríla 2018, A a S, C-550/16, EU:C:2018:248, bod 34).

29 Článok 10 ods. 3 písm. a) smernice 2003/86 konkrétne nestanovuje, že na to, aby bol na účely zlúčenia rodiny povolený vstup a pobyt jeho prvostupňových príbuzných v priamej vzostupnej línii, maloletý utečenec nesmie byť v manželskom zväzku.

30 Okrem toho podľa článku 2 písm. f) smernice 2003/86 je pojem maloletý bez sprievodu vymedzený tak, že ním je „štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti mladšia ako osemnásť rokov, ktorý prichádza na územie členských štátov bez sprievodu

dospelého, ktorý je zo zákona alebo podľa obyčajového práva za neho zodpovedný, a dovtedy, [kým je skutočne prevzatý do starostlivosti takouto osobou], alebo maloletý, ktorý zostal bez sprievodu po vstupe na územie členských štátov“.

- 31 Súdny dvor už rozhodol, že táto definícia stanovuje dve podmienky, a to že dotknutá osoba je „maloletá“ a je „bez sprievodu“ (rozsudok z 12. apríla 2018, A a S, C-550/16, EU:C:2018:248, bod 37).
- 32 Tak ako uviedol generálny advokát v bode 28 svojich návrhov, táto definícia vôbec neodkazuje na rodinný stav maloletého a na to, aby ho bolo možné považovať za maloletého bez sprievodu, nevyžaduje, aby bol maloletý slobodný.
- 33 Pokiaľ ide po druhé o kontext, do ktorého článok 10 ods. 3 písm. a) smernice 2003/86 patrí, treba zdôrazniť, že táto smernica obsahuje ustanovenia, ktoré sa výslovne týkajú situácií, v ktorých sa zohľadňuje manželský stav maloletého.
- 34 Konkrétne článok 4 ods. 1 uvedenej smernice, ktorý určuje rodinných príslušníkov garanta, ktorí môžu využiť zlúčenie rodiny, stanovuje, že „maloleté deti uvedené v tomto článku... nesmú byť v manželskom zväzku“. Podľa tohto ustanovenia tak maloleté deti rodiča, ktorý je garantom, môžu vstúpiť na územie Európskej únie na základe zlúčenia rodiny a zdržiavať sa na ňom len pod podmienkou, že nie sú v manželskom zväzku.
- 35 Skutočnosť, že normotvorca Únie stanovil takúto podmienku, pokiaľ ide o rodinný stav maloletých detí rodiča, ktorý je garantom, no nie pre garanta, ktorým je maloletý utečenec bez sprievodu, zrejme svedčí o jeho vôli neobmedziť uplatnenie článku 10 ods. 3 písm. a) smernice 2003/86 len na tých maloletých utečencov bez sprievodu, ktorí nie sú v manželskom zväzku.
- 36 Okrem toho v rozpore s tým, čo tvrdí belgická vláda, tento výklad kontextu, do ktorého patrí článok 10 ods. 3 písm. a) smernice 2003/86 v spojení s článkom 2 písm. f) tejto smernice, nevytvára rozdielne zaobchádzanie so situáciou maloletého v manželskom zväzku, ktorý žiada o zlúčenie rodiny so svojim príbuzným vo vzostupnej línii, ktorý je garantom, pričom na túto situáciu sa vzťahuje článok 4 ods. 1 smernice 2003/86, a so situáciou garanta, ktorým je maloletý utečenec bez sprievodu, ktorý je v manželskom zväzku a ktorého prvostupňový príbuzný v priamej vzostupnej línii žiada o to, aby sa na neho uplatnilo právo na zlúčenie rodiny, pričom táto situácia je upravená v článku 10 ods. 3 písm. a) tejto smernice, a to vzhľadom na to, že tieto dve situácie nie sú porovnateľné.
- 37 Maloletý utečenec bez sprievodu, ktorý sa sám zdržiava na území iného štátu, než je štát jeho pôvodu, sa totiž nachádza v osobitne zraniteľnom postavení, ktoré odôvodňuje, aby sa zlúčenie rodiny s jeho prvostupňovými príbuznými v priamej vzostupnej línii, ktorí sa nachádzajú mimo Únie, zvýhodnilo. Tento rozdiel v situácii odôvodňuje, aby právo na zlúčenie rodiny tohto príbuzného nepodliehalo podmienkam stanoveným v článku 4 ods. 2 písm. a) smernice 2003/86, ale podmienkam stanoveným v jej článku 10 ods. 3 písm. a), ktorý má za cieľ konkrétne zabezpečiť lepšiu ochranu tých utečencov, ktorí majú postavenie maloletých bez sprievodu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. apríla 2018, A a S, C-550/16, EU:C:2018:248, bod 44).
- 38 Táto ochrana je tým potrebnější, že členské štáty môžu v súlade s článkom 4 ods. 5 tejto smernice stanoviť v rámci zlúčenia rodiny, pokiaľ ide o manželských partnerov, podmienku minimálneho veku garantovi a jeho manželskému partnerovi predtým, ako sa tento manželský partner môže pripojiť ku garantovi. V takomto prípade by taký výklad článku 10 ods. 3 písm. a) uvedenej

smernice, ktorý by odmietol zlúčenie s prvostupňovými príbuznými v priamej vzostupnej línii v prípade, že maloletý utečenec bez sprievodu, ktorý je garantom, je v manželskom zväzku, postavil tohto maloletého do osobitne zraniteľnej situácie, pretože bez svojho manželského partnera a príbuzných vo vzostupnej línii by prišiel o akúkoľvek rodinnú sieť v členskom štáte, v ktorom sa nachádza.

- 39 Belgická vláda tvrdí, že článok 9 a článok 2 písm. g) posledná zarážka nariadenia Dublin III vyžadujú, aby maloletý utečenec nebol v manželskom zväzku a aby rodina existovala už v krajine pôvodu, na to, aby členský štát, v ktorom sa tento utečenec zdržiava, bol zodpovedný za vybavenie žiadosti jeho matky alebo jeho otca o medzinárodnú ochranu. Toto nariadenie sa však netýka podmienok, ktorým podlieha právo maloletých utečencov bez sprievodu na zlúčenie rodiny, ale určenia členského štátu zodpovedného za preskúmanie žiadosti o azyl podanej v jednom z členských štátov. Uvedené nariadenie tak nie je relevantné na účely sporu vo veci samej.
- 40 Po tretie, pokiaľ ide o účel smernice 2003/86, treba pripomenúť, že podľa článku 1 tejto smernice je jej účelom určiť podmienky na uplatňovanie práva na zlúčenie rodiny štátnymi príslušníkmi tretích krajín, ktorí sa oprávnenne zdržiavajú na území členských štátov.
- 41 V tejto súvislosti z odôvodnenia 8 tejto smernice vyplýva, že táto smernica ustanovuje pre utečencov priaznivejšie podmienky na uplatnenie tohto práva utečencov na zlúčenie rodiny, keďže si ich situácia vyžaduje osobitnú pozornosť vzhľadom na príčiny, ktoré ich donútili opustiť svoju krajinu a ktoré im bránia tam viesť normálny rodinný život. V súlade s týmto cieľom sa uvedená smernica snaží o uľahčenie zlúčenia maloletého utečenca bez sprievodu s jeho prvostupňovými príbuznými v priamej vzostupnej línii.
- 42 Podľa článku 4 ods. 2 písm. a) smernice 2003/86 je totiž možnosť takéhoto zlúčenia v zásade ponechaná na voľnú úvahu každého členského štátu a podlieha najmä podmienke, že prvostupňoví príbuzní v priamej vzostupnej línii sú závislí od garanta a nepoživajú náležitú rodinnú podporu v krajine pôvodu. Na druhej strane, tak ako bolo pripomenuté v bode 28 tohto rozsudku, článok 10 ods. 3 písm. a) tejto smernice predstavuje výnimku z tejto zásady.
- 43 Okrem toho, ako bolo pripomenuté v bode 37 tohto rozsudku, Súdny dvor rozhodol, že smernica 2003/86 sleduje nielen vo všeobecnosti cieľ podporovať spájanie rodín a poskytovať ochranu štátnym príslušníkom tretích krajín, najmä maloletým, ale jej článok 10 ods. 3 písm. a) má konkrétne za cieľ zabezpečiť lepšiu ochranu tých utečencov, ktorí majú postavenie maloletého bez sprievodu (rozsudok z 12. apríla 2018, A a S, C-550/16, EU:C:2018:248, bod 44, ako aj citovaná judikatúra).
- 44 Vzhľadom na tento kontext by výklad článku 10 ods. 3 písm. a) smernice 2003/86, ktorý by obmedzil uplatňovanie práva na zlúčenie s ich prvostupňovými príbuznými v priamej vzostupnej línii len na tie maloleté osoby bez sprievodu, ktoré nie sú v manželskom zväzku, bol v rozpore s týmto cieľom osobitnej ochrany.
- 45 Ako totiž zdôraznil generálny advokát v bode 46 svojich návrhov, takýto výklad by totiž mal za následok, že maloletá osoba v manželskom zväzku, ktorej manželský druh sa zdržiava na území Únie, by nemohla využívať zvýšenú ochranu, ktorú jej poskytuje smernica 2003/86, pričom však osobitná zraniteľnosť maloletých osôb nie je z dôvodu uzavretia manželstva zmenšená. Naopak skutočnosť, že je osoba v manželskom zväzku, môže predovšetkým pokiaľ ide o maloleté dievčatá, naznačovať vystavenie závažnej forme násillia, akou sú detské sobáše a nútené manželstvá.

- 46 Okrem toho treba zdôrazniť, že rodinný stav maloletého utečenca bez sprievodu môže byť často ťažké preukázať, najmä v prípade utečencov pochádzajúcich z krajín, ktoré nie sú schopné vydávať spoľahlivé úradné dokumenty. Výklad, podľa ktorého článok 10 ods. 3 písm. a) smernice 2003/86 neobmedzuje uplatnenie práva na zlúčenie s prvostupňovými príbuznými v priamej vzostupnej línii len na maloletých bez sprievodu, ktorí nie sú v manželskom zväzku, je tak tiež v súlade so zásadami rovnosti zaobchádzania a právnej istoty, keďže zaručuje, že právo na zlúčenie rodiny nezávisí od administratívnych schopností krajiny pôvodu dotknutej osoby.
- 47 Napokon ustanovenia tejto smernice treba vykladať a uplatňovať s prihliadnutím na článok 7 a článok 24 ods. 2 a 3 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), ako to navyše vyplýva zo znenia odôvodnenia 2 a článku 5 ods. 5 uvedenej smernice, ktoré ukládajú členským štátom povinnosť preskúmať predmetné žiadosti o zlúčenie rodiny v záujme dotknutých detí a s cieľom podporovať rodinný život [rozsudok zo 16. júla 2020, État belge (Zlúčenie rodiny – Maloleté dieťa), C-133/19, C-136/19 a C-137/19, EU:C:2020:577, bod 35, ako aj citovaná judikatúra).
- 48 V tejto súvislosti treba v prvom rade uviesť, že článok 7 Charty zakotvuje právo na rešpektovanie súkromného alebo rodinného života. Toto ustanovenie Charty treba ďalej vykladať v spojení s povinnosťou zohľadniť najlepší záujem dieťaťa, ktorá je uznaná v jej článku 24 ods. 2, pričom toto ustanovenie sa vzťahuje aj na rozhodnutia, ktoré nevyhnutne nemajú pre neho prospech, ale majú pre neho významné dôsledky [pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. marca 2021, État belge (Návrat rodiča maloletej osoby), C-112/20, EU:C:2021:197, bod 36]. Napokon treba zohľadniť potrebu dieťaťa, vyjadrenú v článku 24 ods. 3 Charty, pravidelne udržiavať osobné vzťahy s obidvomi svojimi rodičmi [pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. júla 2020, État belge (Zlúčenie rodiny – Maloleté dieťa), C-133/19, C-136/19 a C-137/19, EU:C:2020:577, bod 34, ako aj citovanú judikatúru).
- 49 Vzhľadom na vyššie uvedené treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 10 ods. 3 písm. a) smernice 2003/86 v spojení s článkom 2 písm. f) tejto smernice sa má vykladať v tom zmysle, že maloletý utečenec bez sprievodu, ktorý má bydlisko v členskom štáte, nemusí na to, aby získal postavenie garanta na účely zlúčenia rodiny so svojimi prvostupňovými príbuznými v priamej vzostupnej línii, spĺňať podmienku nebyť v manželskom zväzku.

O druhej otázke

- 50 Vzhľadom na odpoveď poskytnutú na prvú otázku nie je potrebné odpovedať na druhú otázku.

O trovách

- 51 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

Článok 10 ods. 3 písm. a) smernice Rady 2003/86/ES z 22. septembra 2003 o práve na zlúčenie rodiny, v spojení s článkom 2 písm. f) tejto smernice,

sa má vykladať v tom zmysle, že:

maloletý utečenec bez sprievodu, ktorý má bydlisko v členskom štáte, nemusí na to, aby získal postavenie garanta na účely zlúčenia rodiny so svojimi prvostupňovými príbuznými v priamej vzostupnej línii, spĺňať podmienku nebyť v manželskom zväzku.

Podpisy